

XVIII. TÜRK TARİH KONGRESİ

1-5 EKİM 2018 / ANKARA

KONGREYE SUNULAN BİLDİRİLER

I. CİLT

ARKEOLOJİ

ROMA VE BİZANS TARİHİ VE MEDENİYETİ

SANAT TARİHİ

TÜRK TARİH KURUMU

**XVIII. TÜRK TARİH KONGRESİ
I. CİLT**

ARKEOLOJİ
ROMA VE BİZANS TARİHİ VE MEDENİYETİ
SANAT TARİHİ

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
T Ü R K T A R İ H K U R U M U Y A Y I N L A R I
VIII. Dizi - Sayı: 35^a

XVIII. TÜRK TARİH KONGRESİ

Ankara: 1-5 Eylül 2018

KONGREYE SUNULAN BİLDİRİLER

I. CİLT

ARKEOLOJİ

ROMA VE BİZANS TARİHİ VE MEDENİYETİ

SANAT TARİHİ

Hazırlayanlar

Semiha NURDAN – Muhammed ÖZLER

ANKARA, 2022

Atatürk Kùltür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yönetim Kurulunun 28.01.2022 tarihli ve 834/20 sayılı kararı gereği e-kitap olarak yayımlanmıştır.

e-ISBN: 978-975-17-5111-9 (tk.)
978-975-17-5112-6 (1.c)

Baskı

Kuban Matbaacılık Yayıncılık
İvedik Organize San. Matbaacılar Sitesi
1514. Cadde No: 20 06190 İVOGSAN - ANKARA
Tel: 0 312 395 20 70 Faks: 0312 395 37 23
Sertifika No: 47331

XVIII. TÜRK TARİH KONGRESİ

Cumhurbaşkanı

Sayın RECEP TAYYİP ERDOĞAN'ın

Koruyucu Başkanlığında

Türk Tarih Kurumu tarafından düzenlenmiştir.

XVIII. TÜRK TARİH KONGRESİ

KOMİTE BAŞKANI

Refik TURAN

HAZIRLIK KOMİTESİ

Refik TURAN	Güray KIRPIK
Birsel KÜÇÜKSİPAHIOĞLU	Abdurrahman UZUNASLAN
M. Ali ÇAKMAK	Zeki ERASLAN
Nagehan ÜSTÜNDAĞ	Şengül DEMİREL
Birkan SOYKAN	Selin Adile EREN
Uğur Cenk Deniz İMAMOĞLU	Uğur ÖZÇELİK
Semiha NURDAN	

YAYIN KOMİTESİ

Birol ÇETİN	Hüseyin Murat YÜCEL
Ahmet KILINÇ	Semiha NURDAN
Muhammed ÖZLER	

TASHİH KOMİTESİ

Semiha NURDAN	Muhammed ÖZLER
Elif AYDINBAŞ	Mehmet Ali ÖZKAN
Gökhan KOÇ	Sevilay DEMİREZEN
Hande Yaren KARACABEY	Ceyda UÇAR
Sevcan TATAR	Kübra GÜNEY
Selma EFELER GÜMÜŞKAYA	Işıl Tuana AKGÜL
Şengül TOUMPAN	Abdülkadir BİNİCİ
Sadiye İLHAN	İzzettin KAYA
İbrahim ULUSAN	Kadir DEMİREL
Ahmet Emin VARILCI	Haşim KOÇ

İÇİNDEKİLER

BU CİLTTE BİLDİRİSİ OLANLARIN ALFABETİK LİSTESİ	XI
SUNUŞ	XIII

SEKSİYON I

ARKEOLOJİ

ALPASLAN CEYLAN: <i>Doğu Anadolu'da Erken Dönem Türk İzleri III</i> <i>Kars-Digor (Dolaylı) Kaya Resimleri</i>	1
BABÜR MEHMET AKARSU - SEDA AKARSU: <i>Afyonkarahisar</i> <i>Figürlü Türkmen Mezar Taşlarında Dini Motifler</i>	31
BAHATTİN ÇELİK: <i>Şanlıurfa İli Neolitik Dönem Yüzey Araştırması</i> <i>Sonucunda Ortaya Çıkan Yeni Bilgi ve Bulgular</i>	55
BAKİYE YÜKMEN EDENS: <i>Erken Prehistorya ve Kilikya Bazalt Alanları</i> <i>Projesi: 2016 ve 2017 Yılları Arazi Çalışmalarının Getirdikleri</i>	77
CELAL ULUDAĞ - BAHATTİN ÇELİK: <i>Yeni Bir Çanak Çömleksiz</i> <i>Neolitik Dönem Kazısı: Harbetswan Tepesi</i>	107
CHRISTIAN WALLNER - ABDURRAHMAN UZUNASLAN: <i>Aktuelle epigraphische Forschungen in Antiocheia/Pisidia</i>	125
FİKRET ÖZCAN: <i>Kuzey Pisidia'da Kırsal Yerleşmeler</i>	139
HACER ÇORUH KURT: <i>Batı Anadolu'da Pers Yönetimi ve Kyzikos</i>	179
HAKAN ALPASLAN - Z. TUÇE GÜNGÖR: <i>Pisidia Antiokheia Kentini</i> <i>Çevreleyen Kale Yerleşimleri</i>	195
HASAN BABACAN - B. AYÇA POLAT BECKS - R. ŞAHİN ALLAHVERDİ: <i>Şeref Höyük / Komama Yüzey Araştırmasında</i> <i>Karşılaşılan Osmanlı Dönemi Mezar Taşları</i>	211
İBRAHİM TUNÇ SİPAHİ: <i>Eski Hitit Devletinden İmparatorluğa Geçiş</i> <i>Sürecinde Eskişehir</i>	235
İSMAİL ÖZER - MEHMET SAĞIR - İSMAİL BAYKARA - BERKAY DİNÇER - BAŞAK KOCA ÖZER - SERKAN ŞAHİN: <i>Muğla ve Çanakkale İlleri Yüzey Araştırması</i>	253

MEHMET IŞIKLI - VEDAT SEZER: <i>30. Yılına Doğru Ayanis Kazuları ve Urartu Arkeolojisi</i>	263
MEHMET SAĞIR - İSMAİL ÖZER - İSMAİL BAYKARA - SEÇİL SAĞIR - SERKAN ŞAHİN : <i>Ankara İli Miyosen ve Pleistosen Dönem Antropoloji Araştırmaları</i>	295
MUAMMER ÖZDEMİR: <i>Neolitik Dönem Anadolu Mezar Sistemlerinden Çarpıcı Bir Örnek: Körtik Tepe</i>	313
RAMİL RÜSTEMOV: <i>Žencan ve Hemedan Bölgelerinin Arkeolojik Kültürü Üzerine Bazı Görüşler</i>	345
SERDAR HAKAN ÖZTANER: <i>Nysa Sütunlu Caddesi (Cadde 1 / Plateia) ...</i>	369
SEVINĐ GÜNEL: <i>Çine-Tepecik Höyüğü: Batı Anadolu'nun Kültürel Dinamiklerine Katkısı ve Etkileşimler</i>	391
TOĞRUL HALİLOV: <i>Seramik Bulguların Işığında Nahçıvan'daki Tunç Çağı Kültürü</i>	405

SEKSIYON II

ROMA VE BİZANS TARİHİ VE MEDENİYETİ

ANASTASIYA BAUKOVA: <i>Semboller Üzerinden Tarihçilik: Nüvizmatik Verilerinin Işığında Roma'nın Asya Vilayetinde Ekonomi ve Propaganda (MÖ II. – MS I. YY)</i>	431
ARBEN ARİFİ: <i>Constantine Coins in Dardania - Kosova</i>	441
ERKAN İZNIK: <i>IV. Yüzyıl Başlarında Roma İmparatorluğunda Heretikler ve Hizipçiler</i>	465
YUSUF AYÖNÜ: <i>Kösedağ Bozgununun Bizans Kaynaklarındaki Yansımaları</i>	489

SEKSIYON III

SANAT TARİHİ

ADEM SEVİM: <i>Damat İbrahim Paşa'nın Bânisi Olduğu Nevşehir Çeşmeleri</i>	497
ALPER ALTIN: <i>Eratna Beyliği Taçkapılarında Geometrik Süsleme</i>	529

DENİZ TATLIDERE ÇELİK - İZZET UMUT ÇELİK: <i>Farkındalığı</i> <i>Yitirmiş Bir Ticaret Yapısı: Şapçı Han</i>	567
DÖNDÜ ÇAVDAR: <i>Dolmabahçe Sarayındaki Mukaddes Emanetler</i>	595
E. EMİNE NAZA DÖNMEZ: <i>Amasya Harşena Kalesi ve Kızlar Sarayı</i> <i>Kazılarında Ele Geçen Altın Memluk Sikkeleri Üzerine Düşünceler</i>	623
İRFAN YILDIZ: <i>Diyarbakır'da Gömülü Osmanlı Dönemi Valileri ve Mezar</i> <i>Yapılarının Özellikleri</i>	639
J. ÖZLEM OKTAY ÇEREZCİ: <i>Göktürk Dönemi Madeni Kapları</i>	659
KADİR PEKTAŞ: <i>Denizli İlbadi Mezarlığı Zaviyeleri</i>	675
KASIM ŞULUL: <i>Nureddin Zengî (v. 569/1174) ve Harran Ulucâmi</i>	703
MUHAMMET BEŞİR AŞAN: <i>Artuklu Sikkeleri Üzerinde Figürler</i>	777
MUSTAFA BEYAZIT - ŞUAYİP ÇELEMOĞLU: <i>Kale-i Tavas</i> <i>Mezarlığında I. ve II. Paftalardaki Osmanlı Gelenegini Devam Ettiren</i> <i>Cumhuriyet Dönemi Mezar Taşları</i>	791
MUSTAFA BEYAZIT - BAŞARAN DOĞU GÖKTÜRK: <i>Kale-i</i> <i>Tavas Mezarlığı'nda Orta Asya Gelenegiyle Bağlantılı Mezar Taşları - I</i>	829
NEVAL KONUK HALAÇOĞLU: <i>Sultan Abdülmecid'in Manastır'daki</i> <i>Asâkir-i Nizâmiye-i Şâhâne Kışlası</i>	873
ORGES DRANÇOLLİ: <i>Fatih Mosque in Prishtina</i>	895
SEVİNC NASİROVA: <i>Eski Türk Mitolojisinin Türk Halklarının Dokuma</i> <i>Sanatına Etkisi</i>	911
TOSHIO HAYASHI: <i>Function Of Turkic Stone Enclosure with Statue:</i> <i>Memorial Site or Cremation Burial Site?</i>	925

BU CİLTTE BİLDİRİSİ OLANLARIN ALFABETİK LİSTESİ

SEKSIYON I ARKEOLOJİ

ALPASLAN CEYLAN	1
BABÜR MEHMET AKARSU - SEDA AKARSU	31
BAHATTİN ÇELİK.....	55
BAKİYE YÜKMEN EDENS	77
CELAL ULUDAĞ - BAHATTİN ÇELİK	107
CHRISTIAN WALLNER - ABDURRAHMAN UZUNASLAN	125
FİKRET ÖZCAN	139
HACER ÇORUH KURT	179
HAKAN ALPASLAN - Z. TUÇE GÜNGÖR	195
HASAN BABACAN - B. AYÇA POLAT BECKS - R. ŞAHİN ALLAHVERDİ	211
İBRAHİM TUNÇ SİPAHİ	235
İSMAİL ÖZER - MEHMET SAĞIR - İSMAİL BAYKARA - BERKAY DİNÇER - BAŞAK KOCA ÖZER - SERKAN ŞAHİN	253
MEHMET IŞIKLI - VEDAT SEZER.....	263
MEHMET SAĞIR - İSMAİL ÖZER - İSMAİL BAYKARA - SEÇİL SAĞIR - SERKAN ŞAHİN	295
MUAMMER ÖZDEMİR	313
RAMİL RÜSTEMOV	345
SERDAR HAKAN ÖZTANER	369
SEVİNÇ GÜNEL.....	391
TOĞRUL HALİLOV	405

SEKSİYON II
ROMA VE BİZANS TARİHİ VE MEDENİYETİ

ANASTASIYA BAUKOVA	431
ARBEN ARİFİ	441
ERKAN İZNIK.....	465
YUSUF AYÖNÜ	489

SEKSİYON III
SANAT TARİHİ

ADEM SEVİM.....	497
ALPER ALTIN.....	529
DENİZ TATLIDERE ÇELİK - İZZET UMUT ÇELİK	567
DÖNDÜ ÇAVDAR.....	595
E. EMİNE NAZA DÖNMEZ.....	623
İRFAN YILDIZ	639
J. ÖZLEM OKTAY ÇEREZCİ	659
KADİR PEKTAŞ	675
KASIM ŞULUL	703
MUHAMMET BEŞİR AŞAN	777
MUSTAFA BEYAZIT - ŞUAYİP ÇELEMOĞLU.....	791
MUSTAFA BEYAZIT - BAŞARAN DOĞU GÖKTÜRK	829
NEVAL KONUK HALAÇOĞLU.....	873
ORGES DRANÇOLLİ.....	895
SEVİNC NASİROVA.....	911
TOSHIO HAYASHI	925

SUNUŞ

“Türk ve Türkiye tarihini çağdaş, sosyal bilim anlayışıyla araştırmak ve yaymak; bu alandaki araştırmaları desteklemek ve toplumdaki tarih bilincini geliştirmek” misyonu çerçevesinde faaliyetlerini yürüten Türk Tarih Kurumu, milli bir tarihsel kimliğin oluşmasında geçmişte olduğu gibi günümüzde de önemli bir rol üstlenmiş bulunmaktadır.

Dünyayı hâkimiyeti altına alan küreselleşme süreci, köklü milli ve manevi değerleri olmayan veya bunları gereği gibi koruyamayan kültürleri yok ederek milletleri öz kültürlerinden uzaklaştırabilmektedir. Gerek dünyada gerekse bulunduğumuz coğrafyada yaşanan olaylara bakıldığında tarih ve millî kültür bilincine sahip, geçmişten ders çıkarmayı bilen milletlerin her türlü zorluğa karşı kendi varlıklarını korudukları görülecektir. Bu nedenle Türk Tarih Kurumunun insanlığa, tarihe ve geleceğe karşı görev ve sorumlulukları oldukça önemlidir. Bu bağlamda, Kurumumuzun görev ve sorumluluklarında biri de yeni bulguları ve bilimsel konuları tartışmak üzere toplantılar, kongreler düzenlemektir. Bu toplantı ve kongrelerin en önemlisi Türk Tarih Kongreleridir. Dünyada kendi alanında en saygın kongreler arasında yer alan Türk Tarih Kongrelerinin ilki Atatürk’ün direktifiyle 2-11 Temmuz 1932’de yeni Türk tarih tezinin ve tarih eğitiminde izlenecek yolun öğretmenlere anlatılması amacıyla toplanmış, daha sonra uluslararası nitelik kazanmıştır. Türk Tarih Kongreleri, Türk tarihi ile Türkiye tarihinin önemli olaylarının aydınlatılmasına büyük katkılar sağlamış, ülkeler ve insanlar arasındaki kültürel bağların kurulmasına ve geliştirilmesine de olumlu hizmetlerde bulunmuştur.

Türk ve Türkiye tarihi üzerindeki araştırmalara ve Tarih Kongrelerine gösterilen ilgi o zamandan beri giderek artmıştır. Cumhurbaşkanlarımızın himayetlerinde bugüne kadar sürdürülen Tarih Kongrelerinin XVIII’incisine yurtiçi ve yurtdışından yaklaşık 800 bilim insanı katılmıştır.

1-5 Ekim 2018 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen XVIII. Türk Tarih Kongresi; *Selçuklu Tarihi ve Medeniyeti, Osmanlı Tarihi ve Medeniyeti, Türk Dünyası Tarihi, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi, Kültür ve Medeniyetler Tarihi, Din ve Mezhepler Tarihi, Roma ve Bizans Tarihi ve Medeniyeti, Bilim ve Teknoloji Tarihi, Askerî Tarih, Ayaklanmalar, İsyanlar, Darbeler ve İhtilaller Tarihi, Türk-Ermeni İlişkileri, Tarihçilik, Tarihi Coğrafya, Tarih, Şehir ve Mimari, Göç ve İskân, Türk Dili ve Edebiyatı Tarihi, İktisat Tarihi, Hukuk ve Diplomasi, Arkeoloji, Sanat Tarihi, Vakıflar Tarihi, Hatıralar, Biyografiler, Otobiyografiler* başlıkları altında icra edilmiştir. Bilim insanları ve araştırmacılar, zikredilen konu başlıkları çerçevesinde Türk tarihinin farklı dönem ve alanlarını ele almıştır. Kongrede sunulan tebliğlerin önemli bir kısmını içeren elinizdeki bu eser Türk tarihi hakkında kapsamlı metinler içermektedir.

Bildiri kitabı hazırlanırken kongre program kitapçığındaki konu başlıklarına göre kitabın içindekiler dizini hazırlanmış ve bildiriler on iki ciltte toplanmıştır. Kongre sırasında yoğun bir ilgi gören tebliğlerin bir yayın hâline getirilmesiyle daha geniş kitlelere ulaştırılması umulmaktadır.

Prof. Dr. Birol ÇETİN
Türk Tarih Kurumu Başkanı
Ankara, 2022